

Energieambassadeurs Lieke Zuidema en Bert Barten

Op het platteland van Dongeradeel maken we kennis met Lieke Zuidema en Bert Barten. Sinds 2006 woonachtig in Hiaure, in een oud boerderijtje buiten het dorp en de drijvende krachten achter Elkenien Grien. Het stel woonde in Zuid-Scharwoude, maar zag met lede ogen aan dat de drukte toenam. “We vonden het echt te vol worden”, vertelt Zuidema. “Er kwamen per jaar zo’n 300 woningen bij. Ook het verkeer werd daardoor steeds drukker. Je zit dicht op elkaar en er ontstaat daardoor een grote verkeerskluif”. Toen hun drie kinderen het huis uit waren, werd dan ook besloten om de oude stolpboerderij uit de 17^e eeuw met een tuin van een halve hectare in te ruilen voor iets anders.

Zeilen

Het stel zeilde jarenlang met de boot door Friesland en had daardoor al een duidelijke voorkeur ontwikkeld voor hun volgende woongebied. “We wilden graag iets rond het Lauwersmeergebied en graag iets vrijstaand met ruimte en niet midden in een dorp”. Na een zoektocht kwam Hiaure in beeld en daar wonen de twee nu naar volle tevredenheid. “Hier gaan we niet meer weg”, laat Zuidema weten. Hoewel ook een plekje aan de Dokkumer Ee een wens was, is het stel toch erg blij met Hiaure. De boot ligt in de haven van Dokkumer Nieuwe Zijlen en vanuit daar worden de zeiltochten nu ondernomen.

Verbouwing

De boerderij die rond 1900 werd gebouwd, was aanvankelijk een flinke energieverbruiker. “Ondanks dat de vorige eigenaren ook zuinig waren, werd er jaarlijks 2600 m² gas verbruikt”, vertelt Bert Barten. Hij strippte het pand eerste helemaal en verbouwde het daarna vertrek voor vertrek. Overal werd er eerst goed geïsoleerd. Er werden kunststof kozijnen geplaatst, voorzien van A+++-beglazing en ‘waar het dienstig was’ kwam vloerverwarming. Dat ligt daarom wel in de woonkamer en keuken, maar niet in de slaapkamers. Door alle maatregelen werd een flinke stap gemaakt in het energieverbruik en daalde dit tot 1000 m² gas.

Urgent probleem

De motivatie om zuinig met energie om te gaan is er zowel bij Bert als bij Lieke al lange tijd. In 1975 waren beide al actief met milieuzaken bezig. Ze bezochten beide een derdewereldland en schrokken bij terugkomst. “Wat een spullen allemaal”, dacht Lieke Zuidema. “Daar kijk je vanaf dat moment veel kritischer naar”. Ze volgde de ontwikkelingen op de voet en probeerde vanaf dat moment zoveel mogelijk zaken in de praktijk te brengen. “Ideeën die er toen al waren zie je nu ook weer terugkomen”, vertelt Zuidema met een glimlach. Verbazing is er ook. “Het is een heel urgent probleem. Ik snap niet dat niet iedereen hier mee aan de gang is”.

Elkenien Grien

Met de opening van het energiecafé in Dokkum in april van dit jaar, ging een grote wens in vervulling. In 2014 wilde Zuidema graag meer actie in de gemeente en besloot om in 2014 een klimaatmars te organiseren. Ondanks de bescheiden opkomst, leverde dat wel iets op. Er werd mede naar aanleiding van de mars een denktank opgericht die zich bezighield met hoe Dongeradeel eerder CO2-neutraal zou kunnen worden. Zuidema had daar ook drie jaar lang zitting in, maar vond het daarna tijd worden voor meer actie.

Stichting

De Denktank werd in januari 2018 opgeheven maar enkele personen hieruit hebben de stichting ElkenienGrien opgericht. Doel: Dongeradeel CO2-neutraal in 2030. Deze stichting is onafhankelijk. Voor haar werk steunt zij voor het overgrote deel op vrijwilligers. De inkomsten bestaan vooral uit een subsidie van de Provinsje Fryslân (Iepen Mienskipfûns) en een startsubsidie van de toenmalige gemeente Dongeradeel. De Prins-Fabriek in Dokkum geeft een korting op de huur. Verder krijgt het energiecafé een bijdrage in de kosten van het Energiecafé van de bedrijven die daar hun oplossingen laten zien.

Warmtepomp

In hun eigen huis namen Bert en Lieke na het isoleren ook een warmtepomp. De bedoeling was aanvankelijk om daar de helft van de duizend kuub gas mee te besparen. Dat pakte echter een stuk gunstiger uit. De warmtepomp kon volgens de specificaties tot 7 graden boven nul het huis verwarmen. Door zelf aanpassingen aan de pomp te doen lukte het om zelfs bij min 8 het huis warm te houden. Samen met een houtkachel voor de koude avonden, zorgt dat voor een comfortabel binnenklimaat. Ventileren is ook geen probleem doordat in elk vertrek ramen zitten die open kunnen.

Zonnepanelen

Op het dak van het woonhuis en van het rieten dak van schuur liggen zonnepanelen. Dat is op dit moment nog niet gelijk aan het totale stroomverbruik en om die reden wordt er door Bert nu gebouwd aan een nieuw schuurtje waar ook weer tien panelen op kunnen komen te liggen. Bert raadt tijdens een rondgang door de oude boerderij daarnaast iedereen die energie wil besparen aan om apparatuur die ouder is dan 5, 6 jaar te vervangen. "Dat kan al heel snel uit als je kijkt naar het verbruik van die oude apparatuur". Aanstekelijk werkt de duurzaamheid in ieder geval wel. Alle drie de kinderen houden zich er nu ook in meer of mindere mate mee bezig. Net als in Hiaure. "Iedereen is er hier wel op de een of andere manier mee bezig", vertelt Zuidema.

Concrete vragen

Op zaterdag- en woensdagmiddag zitten de twee regelmatig klaar in het energiecafé om vragen van bezoekers te beantwoorden en onafhankelijk advies te geven. Hoewel de bezoekersstroom nog wel wat mag groeien, zijn de resultaten tot nu toe prima. "Het meeste bezoek is van hoge kwaliteit en komt met concrete vragen", vertelt Bert. "Mensen komen

met heel gerichte vragen als: moet ik mijn cv-ketel nu gaan vervangen?” De energieambassadeurs zijn onafhankelijk, werken vrijwillig en komen op afspraak ook bij mensen thuis. “Nieuwe vrijwilligers zijn overigens van harte welkom”, laat Zuidema weten.

Elke zaterdag- en woensdagmiddag van 12 tot 16 uur kunt u bij de onafhankelijke energieambassadeurs terecht in de Prins-Fabriek, Rondweg West 35 in Dokkum met alle vragen over energiebesparing en over hoe van het gas af. De ambassadeurs komen op afspraak ook bij u thuis.